

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Ernszt János ügyvéd (.....) által képviselt (.....) felperesnek a dr. Vásárhelyi Tamás ügyvéd (.....) által képviselt (.....) I. r., (.....) II. r., dr. Kussinszky Péter ügyvéd/ügygondnok (.....) által képviselt (ismeretlen helyen tartózkodó) III. r., (.....) IV. r., (.....) V. r. és a dr. Kussinszky Péter ügyvéd/ügygondnok (.....) által képviselt (.....) VI. r. alperes elleni szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perében a Fővárosi Törvényszék 2013. október 16-án kelt 25.G.40.887/2013/13. számú ítéletével szemben az I. r. alperes fellebbezése folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 (tízezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A fellebbezés elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint a cégnyilvántartás

adatai szerint az I. r. alperes beltagja, II. r. alperes kültagja volt a VI. r. alperesnek.

A 2005. június 1-jei keltezésű tagok taggyűléséről felvett jegyzőkönyv szerint ezen a napon a VI. r. alperesbe felperes beltagként, III. r. alperes kültagként belépett, míg I. és II. r. alperesek a társaságból kiléptek. A tagok gyűlése új, módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt társasági szerződést fogadott el.

A 2005. június 26-i keltezésű egységes szerkezetbe foglalt társasági szerződés szerint 25.000 forint vagyoni betéttel beltag felperes, 100.000 forint vagyoni betéttel kültag III. r. alperes, üzletvezető és képviselő felperes.

A IV. r. és V. r. alperesek a tagjai voltak.

A 2005. augusztus 17-én kelt üzletrész átruházási szerződéssel az összesen 3.000.000 forint névértékű üzletrészeiket 3.000.000 forint vételár ellenében átruházták felperesre, és az azóta már elhunyt

A 2005. augusztus 17-i taggyűlési jegyzőkönyv szerint felperes és döntöttek a társaság nevének változtatásáról, új székhelyről, tevékenységi körök módosításáról, IV. r. alperes ügyvezetői tisztségéről lemondására figyelemmel felperes 5 évre történő ügyvezetővé választásáról, a társasági szerződés módosításáról.

A 2005. augusztus 17-én kelt egységes szerkezetbe foglalt társasági szerződésben a taggyűlésen elhatározott módosítások átvezetésre kerültek.

A felperes a fenti okiratokat aláírta, azokat ügyvéd ellenjegyezte.

Az okiratok alapján a változások a cégjegyzékbe bejegyzésre kerültek.

E szerint felperes a VI. r. alperes cégjegyzékében 2005. június 1-jétől beltagként, és képviselőre jogosultként szerepel.

(A felszámolási eljárás folytán 2009. április 23-án a cégnyilvántartásból törlésre került.)

Felperes 1994. évtől pszichiátriai kezelés alatt áll alkoholproblémák, depresszió és más betegségek miatt. 2005. május 5-től május 30-ig, majd június 20-tól 24-ig az gyógykezelték.

Felperest 2005. május 30-tól június 6-ig szakintézetében zárt körülmények között gondozták.

..... Önkormányzatának Polgármesteri Hivatala felperessel szemben jogerősen pénzbírságot szabott ki, mivel 2005. június 26-án, fényképfelvétellel bizonyítottan,

közterületen szeszes italt fogyasztott.

A felperessel, mint vádlottal szemben közokirat hamisítás bűntette miatt a Pesti Központi Bíróságon 5.B.V.25.653/2007. szám alatt büntető eljárás folyt.

A büntetőeljárásban és által készített szakvélemény megállapította, a felperesnél a hosszú ideje fennálló alkoholfogyasztás agykárosító hatásaként globális szellemi leépülés mutatkozik, amely a cselekmény idején is fennállt, és amely súlyosan korlátozta magatartása következményeinek felismerésében.

A az általa 2008-ban készített igazságügyi elme-orvosszakértői véleményt fenntartva kifejtette, felperes elmondta, hogyan a történt a szerződés aláírása. Emlékszik a szerződéskötés körülményeire. Önhibából eredő bódult állapotban volt, ami a beszámítási képességet korlátozó állapotot nem érintő. Beszámítási képessége a cselekmény idején fennállott. Az önhibából eredő bódult állapot az általa szedett gyógyszerek és a ráivott alkohol miatt alakult ki.

A által készített szakértői vélemény megállapította, a felperes a cselekmény időpontjában enyhe fokban volt korlátozott abban, hogy cselekménye veszélyességét felismerje, illetve annak megfelelő magatartást tanúsítson.

Az eljárás eredményeként a Pesti Központi Kerületi Bíróság 5.B.V.25.653/2007/43. számú, valamint a Fővárosi Bíróság, mint másodfokú bíróság 2010. december 1-jén kelt 23.Bf.V.7519/2010/12. számú jogerős ítéletével felperes bűnösségét 2 rendbeli közokirat-hamisítás bűntettében megállapította, s a bíróság felperest egy év próbára bocsátotta. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint felperes valós ügyleti akarat nélkül 2005. június 26-án a-re (VI. r. alperesre) nézve olyan valótlan tartalmú társasági szerződésmódosítást írt alá, amely szerint a társaságba beltagként belép, míg 2005. augusztus 17-én a vonatkozásában is aláírt társasági szerződést módosító szerződést. A cégbíróság a változásokat bejegyezte. A felperes - akinek ügyleti akarata mindkét cég esetében hiányzott, az általa tett nyilatkozatok nem voltak valósak - a tulajdoni hányadokat a társaságokban nem szerezte meg, a cégeket nem működtette, nem állt szándékában, így a cégnyilvántartásba valótlan adatok kerültek bejegyzésére. A cselekménye elkövetésének az időpontjában enyhe fokban korlátozott volt abban, hogy cselekménye veszélyességét felismerje, illetve e felismeréseknek megfelelő magatartást tanúsítson. Ítélezése alapjául a által készített „ellenőrző” orvosszakértői véleményt fogadta el.

A másodfokú bíróság ítéletének indokolása szerint felperes a tekintetében 2005 nyarán, pontosan meg nem határozható napon írta alá a 2005. június 26-i szerződésmódosításról szóló okiratot, míg a 2005. augusztus 17-ére keltezett

okiratot 2005 nyarán, pontosan ugyancsak meg nem állapítható időpontban. A Btk. 274.§-a szerint közokirat-hamisítás büntette eshetőleges szándékkal is megvalósítható. A tanúvallomások e körben egybehangzó lényege szerint a vádlott - aki általa sem vitatottan nem kívánt céget vásárolni, illetve működtetni - nem volt alkoholtól befolyásolt állapotban, a szakértői megállapítás szerint betegsége sem zárta ki belátási képességét, abban csupán enyhe fokban volt korlátozva.

Felperes még ezt megelőzően, 2006. március 23-án előterjesztett, utóbb módosított, végleges keresetében elsődlegesen a Ptk. 205.§ (1) bekezdése alapján a 2005. június 26-án és 2005. június 1-jén kelt társasági szerződésében, tagok gyűlése jegyzőkönyvében, valamint a 2005. augusztus 17-i taggyűlési jegyzőkönyvében, módosított társasági szerződésében és az üzletrész-átruházási szerződésben foglalt jognyilatkozatai, és erre tekintettel ezen szerződések létre nem jöttének megállapítását, másodsorban a Ptk. 17.§ (2) bekezdése és a 200. § (2) bekezdése alapján a bejegyzések alapjául szolgáló okiratok semmisségének megállapítását kérte elsősorban a szerződések aláírásakor az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége hiányában, korlátozott voltában, másodsorban a szerződések jóerkölcsbe ütközésére hivatkozva. Kérte továbbá az eredeti állapot helyreállítása érdekében a Fővárosi Bíróság, mint Cégbíróság, illetve a Pest Megyei Bíróság, mint Cégbíróság megkeresését a perbeli társaságok tekintetében a rá vonatkozó bejegyzett adatok törlése, illetőleg a törölt adatok visszajegyzése iránt. Elsődleges kereseti kérelme körében előadta, a büntető ügyben eljáró bíróságok megállapították szerződési akarata hiányát, ezért a bejegyzés alapjául szolgáló okiratok létre nem jöttek tekintendők. Állította, ügyei viteléhez szükséges belátási képessége a jognyilatkozatok megtételének időpontjában teljesen hiányzott, így jognyilatkozatai a Ptk. 17.§ (2) bekezdése értelmében semmisek. Hangsúlyozta, nem csak az elmeállapota tekintetében hivatkozik a Ptk. 17.§-ára, hanem a szakértői vélemények által egyöntetűen megállapított idült alkoholizmusból eredő konkrét alkohol befolyásoltsága tekintetében is. Hangsúlyozta, az ügyletekkel összefüggésben az enyhe fokú korlátozottság is alkalmas arra, hogy a Ptk. 17.§-a szerinti cselekvőképtelen állapot megállapítható legyen. Egészen más belátási képesség szükséges ugyanis egy mindennapi vásárláshoz, mint egy gazdasági társaságban való részesedés megszerzéséhez, ahol ehhez korlátlan felelősség kapcsolódik, különösen egy teljesen eladósodott cég esetében. A felelősségét megállapító büntető ítélet nem zárja ki a perbeli szerződések, jognyilatkozatok semmisségének megállapítását. Előadta továbbá, a megvásárolt cégeknek valójában üzleti értékük nem volt, csak adósságuk, „épesű ember” ezeket nyilvánvalóan nem vásárolhatta meg. Ebből pedig az következik, cégek ily módon történő eladásához olyan általános társadalmi rosszallás fűződik, amely megalapozza ezen szerződések jó erkölcsbe ütközését.

Személyesen azt adta elő, ügyvéddel korábban nem találkozott. Őt egy nevű ember kereste meg, akivel 2005. június 27-én egy körúti irodába ment el egy-két papírt aláírni. Gyógyszerekre ivott, elég rossz állapotban volt, gondolkodni sem tudott. 2005. június 1-jén volt egy alkoholkezelő misszióban.

Alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az I. r. és II. r. alperes előadta, a szerződések valós, ténylegesen létrejött szerződések, létrejöttüket tanúk is igazolták. Amikor a szerződéseket, illetve a jegyzőkönyvet felperes aláírta, előttük teljesen normálisan viselkedett. Nem tűnt sem ittasnak, sem kábultnak, nem volt beszámíthatatlan.

Az I. r. alperes arra is hivatkozott, életszerűtlen, valaki beszámíthatatlan állapotban különböző időpontokban több céget vásároljon.

A III. r. alperes egyebek mellett előadta, a felperes megalapozatlanul hivatkozik akarathiányra, mivel szerződéses akarata arra irányult, bizonyos ellenszolgáltatás fejében megköti ezeket a szerződéseket, úgy is, mint a cégek fantomizálója. A büntető ügyben hozott határozat is megállapította, a felperes nem tekinthető cselekvőképtelennek a szerződések megkötése időpontjában, az aláírás megfelelő mentális állapotban történt, így az ahhoz fűződő joghatásoknak fent kell maradnia.

Az elsőfokú bíróság tanúként meghallgatta a felperest kezelő pszichiátert, ügyvédet, a perbeli ügyleteket közvetítő, felperes édesanyját, is.

Az eljárás anyagává tette a peres felek büntetőeljárás során tett nyilatkozatait, a tanúvallomásokat, valamint a felperes elmeállapotának vizsgálatára vonatkozó igazságügyi szakértői véleményeket.

A büntetőeljárásban a perbeli okiratokat készítő ügyvéd elmondta, 2005. június 1-jén tartották a betéti társaság taggyűlését a ügyvédi irodában, ekkor született egy egységes társasági szerződés is, amelyet a cégbíróság hiánypótlásra visszaadott. A hiánypótlás folytán készült újabb társasági szerződés 2005. júliusában készült, tehát az irat tévesen tartalmazza a 2005. június 26-i dátumot.

Az I. r. alperes a nyomozás során előadta, a-re vonatkozó iratokat ügyvéd irodájában írták alá, ahol jelen volt a felperes is, aki nem volt sem ittas, sem kábítószeres állapotban. A II. r. alperes a nyomozás során tett vallomásában elmondta, 2005. június 1-jén ügyvéd irodájában találkozott a felperessel, amikor minden okiratot aláírtak. Elmondta, a felperes átlagosan viselkedett, nem volt bódult állapotban. Korábban egyszer találkozott a felperessel, egy előzetes egyeztetés alkalmával.

A jelen eljárásban tanúként meghallgatott előadta, felperesnél ismétlődő depressziót diagnosztizáltak, amely kialakult alkoholfüggőségével köthető össze, s egy nem meghatározható személyiségzavar is fennáll, önmagában egyik betegség sem jelent cselekvőképességet kizáró, illetőleg belátási képességet korlátozó okot. Egyértelműen kerülhet azonban olyan állapotba, hogy az ügye viteléhez szükséges

belátási képessége átmenetileg teljesen hiányzik. Ezt történhet gyógyszeres szintre alkoholfogyasztás esetén. Azt tudná mondani, ha italozás után kerül szerződés aláírási helyzetbe, akkor könnyebben befolyásolhatóvá válik.

..... úgy nyilatkozott, felperes mindkét társasággal kapcsolatban járt nála a utcában, a titoktartás alól felmentést csak a-tól kapott. A perbeli ügyet közvetítette neki. A szerződéseket a felek együttesen, egymás jelenlétében írták alá 2005. augusztus 17-én. A körúton a közjegyzői iroda van, oda szokta az ügyfeleket küldeni az aláírási címpéldány elkészítése érdekében. Nem tűnt úgy, felperessel bármilyen gond lenne, akár alkoholos befolyásoltság alatt állna, belátási képessége nem volt korlátozott és nem is hiányzott a jognyilatkozatai megtételekor.

..... előadta, felperes céget akart megvenni, két céget vásárolt. Feladata a közvetítés volt. A és a megvétele között több hónap telt el.

..... úgy nyilatkozott, 2005. június 1-jén nem lehetett felperes a jegyzőkönyv felvételénél, mert volt kezelésen, anyagi forrással cég vásárlására nem rendelkezett. 2005. június 26-án alkoholos állapotban volt, meg is bírságolták miatta. hívta el, ő mutatta be nekit. Véleménye szerint ez egy előre eltervezett dolog volt.

Az elsőfokú bíróság 2011. szeptember 2-án kelt 25.G.40.216/2011/8. számú ítéletével megállapította a 2005. június 26-án kelt „Társasági szerződés módosítása és a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szövege” megjelölésű társasági szerződésmódosítás érvénytelenségét. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A felperes és az I. r. alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 2013. február 8-án kelt 16.Gf.40.572/2012/4. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének a a 2005. augusztus 17-i taggyűlési jegyzőkönyvben foglalt határozatait és a 2005. augusztus 17-i társasági szerződés módosítás létre nem jöttének, érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelmet elutasító rendelkezéseit helybenhagyta, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét - a perköltségre is kiterjedően - hatályon kívül helyezte és ebben a körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A részítélet indokolásában egyebek mellett rámutatott, 2004. január 1-jét követően a létesítő okirat módosítása érvénytelenségének megállapítása iránti per bármely a Ptk-ban szabályozott érvénytelenségi ok alapján, így a Ptk. 17.§ (1)-(2) bekezdésében írt cselekvőképtelen személy jognyilatkozata semmiségének esetén is megindítható volt a társasággal szemben. Ilyen perben a társaságnak kellett

volna perben állnia. A társasági tagok a társaság működése körében a határozatokat a szavazataikkal, a Gt-ben előírt szavazati arányban hozzák meg. A határozati javaslatokra leadott szavazataikkal (jognyilatkozataikkal) fejezik ki a határozat meghozatalához való hozzájárulásukat, vagy éppen ellenvetésüket. A határozatot létrehozó jognyilatkozat más perben, mint a határozatok felülvizsgálata iránti perben nem támadható.

A Ptk. időközben beiktatott 239/A. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróságnak érdemben el kell bírálnia a felperes 2005. augusztus 17-i üzletrész átruházási szerződésre vonatkozó keresetét, függetlenül attól, hogy a szerződés esetleges érvénytelenségének jogkövetkezménye a cégjegyzéki adatváltozás bejegyzéssel már nem vonható le. Rámutatott arra is, az elsőfokú bíróság a keresettel érintett határozatai, társasági szerződésmódosításai tekintetében az ezek megtámadására vonatkozó sajátos cégjogi szabályokat figyelmen kívül hagyva, téves perfelállítás mellett folytatta le az eljárást. Ugyanis mind a határozat felülvizsgálata iránti per, mind pedig a társasági szerződés módosítása érvénytelenségének megállapítása iránti per a társasággal szemben, tehát jelen esetben agal szemben indítandó meg. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a 2005. augusztus 17-i üzletrész-átruházási szerződésre, és aot érintő kereseti kérelmekre vonatkozóan a Pp. 252.§ (2) és (3) bekezdése alapján a teljes perköltségre kiterjedően hatályon kívül helyezte. Meghagyta elsőfokú bíróságnak, a megismételt eljárásban érdemben el kell bírálnia a felperes és a IV. r., valamint V. r. alperes közötti üzletrész adásvételi szerződésre vonatkozó kereseti kérelmet. Aot érintő kereseti kérelmek tekintetében a felperest fel kell hívnia a betéti társaság perbevonására, és ennek eredményétől feltételezetten szükséges ezen kereseti kérelmekről, megfelelő perfelállítás mellett, döntést hoznia.

A megismételt eljárásban a felperes az elsőfokú bíróság felhívására a VI. r. alperest perbevonta. Keresetét a jogerősen el nem bírált rész tekintetében fenntartotta. Elsődlegesen a VI. r. alperes 2005. június 26-án és június 1-jén kelt társasági szerződésében, tagok gyűlése jegyzőkönyvében foglalt nyilatkozatai és az üzletrész-átruházási szerződésben foglalt jognyilatkozatai létre nem jöttek, erre tekintettel ezen szerződések létre nem jöttek megállapítását kérte szerződési akarat hiányában, másodlagosan a Ptk. 17. § (2) bekezdése, illetőleg jóerkölcsbe ütközés okán a bejegyzés alapjául szolgáló okiratok érvénytelenségének megállapítását kérte. Kérte továbbá a és a VI. r. alperes cégjegyzékét vezető cégbírók megkeresését a rá vonatkozó adatok törlése és a törölt adatok visszajegyzése iránt. Állította, a taggyűlési határozatokban foglalt nyilatkozatok érvénytelensége nem kizárólag a határozat felülvizsgálata iránti perben tehető vitássá. Nem volt akarata cégek átvételére, működtetésére, mint hajléktalant berángatták és aláíratnak vele mindenféle papírt. Alperesek ezzel megszabadultak a cégtől, ez nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző magatartás.

Az I. r. alperes a korábbi érdemi nyilatkozatait változatlan tartalommal fenntartva a kereset elutasítását, a felperes perköltségben marasztalását kérte. Vitatta, hogy a

felperes 2005. június 26-án a VI. r. alperes társasági szerződésmódosítását valós ügyleti akarat nélkül írta alá. Utalt arra, az ítélkezési gyakorlat egységes abban, a gondnokság alá helyezés nélküli cselekvőképtelenséget/cselekvőképességet befolyásoló állapot és körülmények elfogadásához igen széles körű bizonyítási eljárás szükséges. A belátási képesség teljes hiányának mindig az adott helyen, időben és körülmények között kell fennállnia. Ennek megállapításához, illetőleg megítéléséhez vizsgálni szükséges a nyilatkozat tartalmát, a nyilatkozó egyébkénti magatartását, más nyilatkozataihoz képest tanúsított és más személyekhez képest viszonyított magatartását. Mindezek alapján az orvosszakértő meghallgatása általában elegendő akkor, amikor már nincs lehetőség az érintett személy megvizsgálására. Hivatkozott a BH 1996.465. számon és a BH 1993. 741. számon közzétett jogesetre. Hangsúlyozta, a rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan a felperes a hivatkozott időpontban önhibából eredő bódult állapotban volt, s erre hivatkozva kíván előnyhöz jutni oly módon, hogy mentesüljön a társasági szerződés módosításának jogkövetkezményei alól. Saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki nem hivatkozhat.

Amennyiben pedig nem állapítható az ügyletkötések időpontja, akkor az sem állapítható meg, a felperesnek az ügyletkötés időpontjában ne lett volna belátási képessége. Ha az orvosi kezelés alatt állt felperesnek hiányzott volna a belátási képessége, az orvosnak kötelessége lett volna gondnokság alá helyezési eljárást kezdeményezni.

A III. r. alperes korábbi nyilatkozatait fenntartva a módosított kereset elutasítását kérte.

A VI. r. alperes a III. r. alperes által előadottakra hivatkozott, illetőleg arra, a határozat felülvizsgálata iránti kereseti kérelem elkészt.

A II., IV. és V. r. alperesek nyilatkozatot nem tettek.

Az elsőfokú bíróság 2013. október 16-án kelt 25.G.40.887/2013/13. számú ítéletével megállapította a VI. r. alperes 2005. június 26-án kelt „Társasági szerződés módosítása és a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szövege” megjelölésű társasági szerződés módosítása érvénytelenségét. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A VI. r. alperes 2005. június 1-jén kelt taggyűlési jegyzőkönyvébe foglalt határozatainak felülvizsgálata iránti kereseti kérelem vonatkozásában a pert megszüntette. A dr. Kussinszky Péter ügyvéd ügygondnok díját 30.00 forint állapította meg. Felhívta a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalát az ítélet jogerőre emelkedését követően a 30.000 forint ügygondnoki díj az EL 45504/2006. számú elnöki letét terhére az ügygondnok részére kiutalására. Kötelezte a VI. r. alperest a felperesnek 15.000 forint perköltség megfizetésére. Kötelezte a IV. és VI. r. alpereseket az államnak - külön felhívásra - személyenként

11.500 forint eljárási illeték megfizetésére. Rendelkezett a felek ezt meghaladó költségeik maguk általi viseléséről, valamint a fennmaradó 10.500 forint kereseti és 24.000 forint fellebbezési illeték felperes személyes költségmentessége folytáni állam általi viseléséről.

Az ítélet indokolásában a VI. r. alperest érintő kereseti kérelmek vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla iránymutatásának megfelelően rögzítette, a 2005. június 1-jén kelt tagok gyűlése jegyzőkönyvében foglalt felperesi nyilatkozatok létre nem jöttek, érvénytelenségének megállapítása iránti keresetet a taggyűlésen hozott határozatok felülvizsgálata iránti keresetnek tekintette, mely kereset az 1997. évi CXIV. törvény (Gt.) 18. § (1) bekezdése, valamint 47. § (1) és (3) bekezdése alapján kilencvennapos jogvesztő határidő elmulasztására figyelemmel elkészt, ezért a Pp. 157. § (1) bekezdésének a) pontja alapján - figyelemmel a Pp. 130. § (1) bekezdésének h) pontjára is - e kereseti kérelem tekintetében a per megszüntetésének volt helye.

A szerződés létre nem jöttek megállapítására irányuló kereseti kérelmet nem találta megalapozottnak. Rámutatott, a szerződés érvényessége körében a Ptk. 17. §-a alapján azt kellett vizsgálni, a felperesnek a szerződéses nyilatkozatok megtételének időpontjában az ügyeinek viteléhez szükséges belátási képessége teljesen hiányzott-e.

Megállapította, az okirati bizonyítékok, valamint a felek és a tanúk ellentmondásos nyilatkozatai alapján nem állapítható meg kétséget kizáró módon a VI. r. alperes társasági szerződésmódosításának időpontja. A VI. r. alperes taggyűlési jegyzőkönyve 2005. június 1-jei keltezésű, ugyanakkor a felperes által csatolt orvosi igazolás szerint a felperes ezen a napon a, a zártan működő intézetében elvonókúrán vett részt. Mindezen túl a tagok gyűléséről készült jegyzőkönyv a társaság „központját” tünteti fel a taggyűlés helyszínéként, amelyről a felek és az ügyvéd tanú is akként nyilatkozott, az aláírására, az ügyvédi irodában került sor, és nem a társaság szám alá bejegyzett székhelyén.

A VI. r. alperes társasági szerződése egységes szerkezetű változatának keltezése 2005. június 26. napja, amely időpont tekintetében azért merült fel alapos kétség, mert az I. és II. r. alperesek nem említették, kétszer írták volna alá a szerződést, valamint maga az ellenjegyző ügyvéd is a dátum téves megjelölésére hivatkozott. E körben utalt arra is, 2005. június 26-án a felperes pedig a szabálysértési határozattal igazolhatóan ittas állapotban volt. Ilyen körülmények között az iratok aláírásának időpontja kétséget kizáró módon nem megállapítható, egyben az I. és II. r. alperesek, és jóhiszeműsége és szavahihetősége is megalapozottan kétségbe vonható. Ezért az I. és II. r. alperesek,, valamint az okiratszerkesztő ügyvéd vallomását nem vette figyelembe az iratok aláírásának körülményei, illetve a felperes állapota tekintetében.

A perbeli nyilatkozatokat és a szakértői véleményeket a Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a maguk összességében értékelve arra a meggyőződésre jutott, kétséget kizáróan megállapítható az a tény, a felperes a szerződéskötések „időszakában” cselekvőképtelen állapotban volt. Rámutatott, a büntetőjogi felelősségre vonás kizárását megalapozó kóros elmeállapot fogalma nem azonos a polgári jogi belátási képesség teljes hiányával. A büntetőjogi kóros elmeállapot a magatartás következményeinek felismerésére, illetve a felismerésnek megfelelő magatartás

tanúsítására való képtelenséget jelenti. A polgári jogban ezzel szemben az ügyek viteléhez szükséges belátási képességnek van relevanciája, amely képesség nem kizárólag a társadalomra való veszélyesség felismerését jelenti, hanem kiterjed a természetes személy teljes magánjogi viszonyrendszerének reális értékelésére, azaz arra, a személy az adott jogügylet lényegi tartalmát, a megkötéséhez fűződő saját érdekét képes legyen felfogni. A rendelkezésre álló szakértői vélemények, illetve a felperes által csatolt orvosi dokumentációban foglaltak alapján megállapította, felperes a 2005 tavaszán és nyarán rendszeres orvosi ellátásra szorult, több alkalommal huzamos kórházi kezelésen vett részt, emellett rendszeresen fogyasztott alkoholt és öngyilkossági kísérlete is volt, azaz ügyeinek intézéséhez szükséges belátási képessége hiányzott. A belátási képesség értékelése, annak megléte nem független a vizsgálandó jogügylet természetétől. A szakértői vélemények alapján az is megállapítható, a felperes a perbeli időszakban ugyan képes lehetett a mindennapi életben szokásos kisebb jelentőségű ügyek bonyolítására, azonban gazdasági társaságok átvételével, a társaságok gazdasági tevékenységének tervezésével, a tagságból, illetve vezető tisztségből eredő jogok, kötelezettségek és felelősség vállalásával összefüggésben nem volt képes érdekeinek megfelelő döntéshozatalra. A gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen állapot esetén annak nincs relevanciája, a jognyilatkozatot tevő fél milyen okból került ilyen állapotba, melyre tekintettel az I. r. alperes önhiba hiányára történő hivatkozása alaptalan. A Ptk. 17. §-ára alapított érvénytelenségi jogcím megalapozottsága folytán a további érvénytelenségi okot nem vizsgálta.

Az ítélet VI. r. alperes társasági szerződésmódosításának érvénytelenségét megállapító rendelkezésével szemben az I. r. alperes fellebbezett jogi képviselő útján. Fellebbezését 2013. december 6-án pontosította. Pontosított fellebbezésében az ítélet fellebbezett rendelkezése hatályon kívül helyezését, és ebben a körben az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Előadta, az elsőfokú bíróság ítéletét az alperesi érvelések figyelmen kívül hagyásával, gyakorlatilag közvetett információk egyoldalú figyelembevételével hozta meg, ezért az teljességgel életszerűtlen és jogilag megalapozatlan. Meggyőződése, az elsőfokú bíróságnak sem lehetett szándéka az ítélet alapján előállt, egy későbbi súlyos helyzet előidézése. Állította, az elsőfokú bíróság nem derítette fel kellőképpen a tényállást, a jegyzőkönyvekben szereplő, a felperest terhelő részleteket figyelmen kívül hagyta. A rendelkezésre álló okiratokból téves következtetést vont le. A felperes a vizsgált szerződéses nyilatkozatok megtételének időpontjában az ügyei viteléhez szükséges belátási képességgel rendelkezett. Érthetetlennek és elfogadhatatlannak tartotta azt, neki kelljen viselni azokat a következményeket, amelyek önhibáján kívüliek, illetve abból fakadnak, valaki következmények nélkül írhat alá jognyilatkozatokat. Utalt arra is, a cégbejegyzést követően a társasági szerződés és annak módosítása érvénytelenségének megállapítására a vonatkozó cégnyilvánartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló törvény rendelkezései voltak az irányadók.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében elsődlegesen a fellebbezés hivatalból elutasítását, másodsorban az ítélet fellebbezett rendelkezése helybenhagyását, az I. r. alperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte. A fellebbezés hivatalbóli elutasítása körében arra hivatkozott, az I. r. alperessel szembeni keresetét az elsőfokú bíróság jogerősen elutasította, erre figyelemmel az I. r. alperest fellebbezési jog nem illeti meg.

Érdemben arra utalt, az elsőfokú bíróság a feltárt tényállásból helytállóan állapította meg cselekvőképtelenségének hiányát, de keresete az el nem bírált másodlagos jogcím alapján is megalapozott.

A VI. r. alperes képviselőjében a másodfokú tárgyaláson megjelent ügyvédjelölt az I. r. alperes fellebbezéséhez „csatlakozását” jelentette be.

A Fővárosi Ítéltáblának a felperes fellebbezési ellenkérelmében foglaltakra figyelemmel mindenekelőtt az I. r. alperes fellebbezési joga tekintetében kellett állást foglalni.

A Pp. 233.§ (1) bekezdése értelmében az elsőfokú bíróság határozata ellen főszabályként fellebbezésnek van helye. Fellebbezéssel élhet a fél, a beavatkozó, végül az, akire a határozat rendelkezést tartalmaz, a rendelkezés rá vonatkozó ellen.

A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint a perben félként részt vevő azon I. r. alperest, akinek VI. r. alperesbeni tagsági jogviszonyát a VI. r. alperes per tárgyát képező társasági szerződésmódosításának érvénytelensége iránt előterjesztett kereset elbírálása érinti, rendelkezik fellebbezési joggal ezen szerződés módosítás érvénytelenségét megállapító ítéleti rendelkezéssel szemben, ezért a Fővárosi Ítéltábla a fellebbezését érdemben elbírálta.

A VI. r. alperes képviselőjében tett jognyilatkozat a Pp. 67. § (3) bekezdése értelmében, miszerint ügyvédjelölt, az iratbetekintés kivételével, az ítéltábla előtt nem járhat el, hatálytalan, ezért a fellebbezéshez „csatlakozás” megengedhetősége kérdésében érdemben már szükségtelen volt állást foglalni.

A Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét az I. r. alperes fellebbezése és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül, s a fellebbezést az alábbiakra tekintettel megalapozatlannak találta.

A 2014. március 14-ig hatályban volt, de jelen ügyben még alkalmazandó a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 17. § (1) bekezdése szerint gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen volt az, aki olyan állapotban volt, hogy ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - tartósan vagy a jognyilatkozata megtételekor átmenetileg - teljesen hiányzott.

A (2) bekezdés úgy rendelkezett, a gondnokság alá helyezés nélkül cselekvőképtelen személy jognyilatkozata - a (3) bekezdésben foglalt kivétellel - semmis.

A (3) bekezdés szerint gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen nagykorú személy jognyilatkozatát - végintézkedése kivételével - cselekvőképtelenség miatt nem lehet semmisnek tekinteni, ha tartalmából és körülményeiből arra lehet következtetni, hogy a jognyilatkozat a fél cselekvőképessége esetében is indokolt volt.

A jelen másodfokú eljárás tárgyát az I. r. alperes fellebbezésében foglaltakra figyelemmel már csak annak vizsgálata képezte, az elsőfokú bíróság helytállóan állapította-e meg a VI. r. alperes 2005. június 26-án kelt egységes szerkezetbe foglalt, a felperes és a III. r. alperes által aláírt, ügyvéd által ellenjegyzett társasági szerződésmódosítása érvénytelenségét.

A Fővárosi Ítéltábla a 2013. február 8-án kelt 16.Gf.40.572/2012/4. számú részítéletében már rámutatott, 2004. január 1-jét követően a létesítő okirat módosítása érvénytelenségének megállapítása iránti per már a Ptk-ban szabályozott bármely érvénytelenségi ok alapján, így a Ptk. 17. § (1)-(2) bekezdésében írt cselekvőképtelen személy jognyilatkozata semmisségének esetén is megindítható volt a társasággal szemben.

A felperes a VI. r. alperes 2005. június 26-i társasági szerződésmódosítása érvénytelenségének megállapítása iránti keresetét elsődlegesen a Ptk. 17. § (1)-(2) bekezdésére alapította arra hivatkozva, a szerződés aláírásakor az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége hiányzott, korlátozott volt.

A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság a felperes ügyei viteléhez szükséges belátási képességének vizsgálata során a tényállást kellő mértékben feltárta, és abból helyes jogi következtetésekre jutott.

A Fővárosi Ítéltábla rámutat, a felperes a VI. r. alperes 2005. június 1-jei keltezésű taggyűlési jegyzőkönyve szerint ezen a napon lépett be beltagnaként a VI. r.

alperesbe, a taggyűlés ekkor elfogadott egy módosított egységes szerkezetű társasági szerződést. A felperes ugyanakkor a 2005. június 6-án kelt zárójelentése, a szakintézet 2009. április 24-én kelt, a gyógyító programok zárt rendszerben való működésének, az intézet munkatársak kíséretében történő elhagyásának igazolására vonatkozó okirata szerint 2005. május 30-tól 2005. június 6-ig, tehát 2005. június 1-jén is a szakintézetben volt gyógykezelésen. (Közvetlenül ezt megelőzően pedig 2005. május 5-től 2005. május 30-ig az kezelte.)

A per tárgyává tett egységes szerkezetű társasági szerződés 2005. június 26-i keltezésű.

A jelen eljárásban tanúként meghallgatott, a szerződést ellenjegyző úgy nyilatkozott, csak a-tól kapott a titoktartás alól felmentést, így az aláírás időpontjára nézve nyilatkozatot nem tett. Az eljárás anyagává tett büntetőeljárásban felvett tanúvallomása szerint azonban a társasági szerződés 2005 júliusában készült, az irat tévesen tartalmazza a 2005. június 26-i dátumot.

Az elsőfokú bíróság mindezekre figyelemmel helytállóan rögzítette a szerződéskötés pontos időpontjának kétséget kizáró meg nem állapíthatóságát, s helytállóan tette a szerződéskötések időszakát vizsgálat tárgyává.

Az elsőfokú bíróság a perbeli adatokat, így egyebek mellett a büntetőeljárásban született szakvéleményeket, a jelen eljárásban tanúként meghallgatott pszichiáter nyilatkozatát, mely szerint az alkoholfüggő felperes egyértelműen kerülhet olyan állapotba, az ügye viteléhez szükséges belátási képessége átmenetileg teljesen hiányzik, továbbá a felperes pszichiátriai kezeléseit, az szakintézetében történt gondozását igazoló okiratokat, a felperes szeszital fogyasztása miatti bírságot kiszabó hatósági határozatot helyesen értékelve, helytállóan jutott arra a következtetésre, felperes a perbeli időszakban cselekvőképtelen állapotban volt. E körben helyesen tulajdonított jelentőséget a megkötött jogügylet természetének, tartalmának, helyesen mutatott rá, a mindennapi élet szokásos kisebb jelentőségű ügyeihez szükséges belátási képességtől eltérő belátási képesség szükséges egy gazdasági társaság működtetésével, a vezető tisztségviselői feladatok ellátásával összefüggő kötelezettségek, felelősségvállalás következményeinek felméréséhez, s ezekkel összefüggésben a felperes, tekintet nélkül arra, cselekvőképtelen állapota önhibából ered-e, nem rendelkezett.

Az elsőfokú bíróság mindezekre figyelemmel helytállóan állapította meg a felperes a VI. r. alperes társasági szerződésmódosításának aláírásához, az érdekeinek megfelelő döntéshozatalhoz szükséges belátási képessége hiányát, gondnokság alá helyezés nélküli cselekvőképtelenségét, jognyilatkozatának semmisségét, s mindebből következően, figyelemmel arra, a perben nem merült fel olyan adat, miszerint a felperes a nyilatkozatát cselekvőképessége esetén is megtette volna, az

egységes szerkezetbe foglalt társasági szerződésmódosítás érvénytelenségét is.

Az elsőfokú bíróság helytálló álláspontot foglalt el a vonatkozásban is, a cégbíróság a bejegyzés alapjául szolgáló okirat érvénytelensége esetén - törvényességi felügyeleti eljárás keretében - csak a jövőre nézve jegyezhet be változást a cégnyilvántartás adataiba.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező I. r. alperest a felperes 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A.§-a alkalmazásával megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére.

Budapest, 2014. április 25.

. Rutkai Éva s.k.
a tanács elnöke
előadó bíró

Dr. Molnár József s.k.
bíró

. Békefiné Dr. Mózsik Tímea s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Oláhné Sárközi Veronika
bírószági ügyintéző